

Сўнгги
сўзни
сиз
айтинг

ТАНГ يولدوزى

ЎЗБЕКИСТОН
БОЛАЛАРИ ВА
ЎСМИРЛАРИНИНГ
ГАЗЕТАСИ.

ТОНГ

№ 21

(6493).
1992 йил
15 АПРЕЛЬ
ЧОРШАНБА
Баҳоси:
обуначига — 5 т.
сотувда — 30 т.

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин утқуни»
номин билан чиқа бошлаган.

НОЛДОУЗИ

Иқтисодий қийинчиликлар «ишбилармонлар»нинг кўпайишига олиб келди. Мактаб ўқувчилари орасида чайқовчилик билан шуғулланиб юрган болаларни учратиш мумкин. Улардаги пуллар, чет эл буюмларига табиийки, бошқа болалар ҳавас билан қарашади. Улар ҳам шундай пул топиш йўллари қидиришади. Ўз ўзидан мактабга, ўқиш, билим олишга қизиқишлари камаяди. Ота-оналар орасида фарзандининг мактабга бориб дарс ўқиши ўрнига, 5—10 сўм пул ишлаб келишни афзал кўрадиганлар

дарсдан қочиш ҳам бўлмайди.

Пардабой БУХОРОВ,
Косонсой шаҳридаги 2-мактаб ўқитувчиси.

Оиламиз ўзига тўқ оилалардан. Емоқ, киймоқдан нолимаймиз. Шундай бўлса ҳам ўғлимизнинг дарсларга қизиқиши йўқ. Баҳолари уч. Баъзи дарсларга кирмай ҳам қўйган. Назорат қилмасангиз керак, дейётгандирсиз. Ундай эмас. Яхши ҳам гапириб кўрдик, уришиб ҳам. Лекин ўқишга

болани мактабга тортиб турувчи куч бўлиши керак.

Г. РҲЗИЕВА,
Қўқон шаҳри.

Ўқувчиларнинг мактабдан совиларига яна бир сабаб мактабларнинг кўплиги ва барчанинг мажбурий 11-синфгача ўқишидир. Ўрта мактаблар сонини кескин камайитириб, асосий мактабдан кейин ўқувчиларни ҳунар мактабларига, меҳнатга жалб этмоқ керак. Фақат билим олишга қизиқиши бўлганларгина ўрта мактабни тугатишлари мақсадга мувофиқ. Туркияда болаларга 13 ёшдан ишлашга ва пул топишга имкониятлар яратилган. Бизда эса

«ҚАЕРДА ЭДИНГ?»

«ТЮ» 18 ЯНВАРЬ.

ри ҳам кўпайиб қолди. Бундайлар ўғлининг, қизининг уй вазифаларини текшириб, назорат қилмасликлари табиий. Бу ҳам мактабда «прогулчи»ларнинг кўпайишига олиб келади.

Б. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Наманган шаҳар, 27-мактаб Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси етакчиси.

Ўқувчининг дарсдан қочишига энг биринчи сабабчи ўқитувчилардир. Ҳозирги кунда мактабларга янги, ёш ўқитувчилар келишяпти. Уларнинг айримлари дарс ўтишни билишмайди. Болаларни калтаклашади, ҳақоратлашади. Шу сабаб, ўқувчилар бундай ўқитувчиларнинг дарсларидан қочишга, мактабдан кетиб қолтишга мажбур бўлишади.

Нигора ТОШМАТОВА,
Хоразм вилояти, Қўшқўпир тумани, Оқунбобоев жамоа хўжалиги.

Ўрта мактаб таълимидаги энг ёмон «касал» — мажбурий ўзлаштириш. Мисол учун, 6-синф ўқувчиси 10—12 фанни ўзлаштириши керак. Кимнинг қобилияти қайси фанга мойил бўлса, шунга қараб синфлар тузиш, ўқитиш, 9-синфдан кейин ҳунар мактабларига ўтказиш керак. Ўқиш боланинг жонига тегмаса

МАҚОЛАСИДАН

қизиқиш уйғота олмадик. Яқинда эса кундалигига ўзи баҳо қўйиб олибди. Синф раҳбари гаплашиб олиш учун бизни чақиртирди. Шу кундан бошлаб уйга келмай қўйди. Қидирмаган жойимиз қолмади. Икки кундан кейин ўзи кириб келди. Демокриманки, куч ишлатиб болани ўқишга қизиқтириш қийин экан. Назаримда,

КЕИИНГИ МУЛОҲАЗАЛАР

9-синфни битирган ўқувчи бунга ўхшаш ҳеч қандай имконият йўқ. Агар баъзи болаларнинг 7-синфдан бошлаб мактабдан совиларига ҳисобга олсак, мактабларнинг 4, 7, 10 йиллик бўлгани маъқул, деб ҳисоблайман.

Х. ЖАВЛОНОВ,
Жиззах вилояти, Фориш туманидаги 33-мактаб директори.

МУҲАРРИРИЯТДАН: мақола эълон қилинаётганда унга шу қадар кўп мактублар олинмишми, ўқувчи газетхонларда у шунчалик қизиқиш уйғотишини ўйламаган эдик. Демак, бу масала, бу муаммо анча олдин пайдо бўлган ва ҳар кимнинг ичига газак олиб, қийнаб турган экан. Бугун биз ушбу мақола юзасидан келган мактубларга кенг ўрин беришимиздан мақсад уларга на фақат газетхон, балки ушбу масалада, устидан бош қотираётган, ҳал этиш йўллари қидираётган мутасаддиларнинг ҳам диққатини торттиш ва улардан келажакда режалаштираётган ишлари, тадқиқотлари ҳақида билишдир.

Шу ўқув йили давомида эълон қилинган «Ўрта мактаблар концепцияси» лойиҳасида ҳам юқоридаги фикрларни қонуний амалга оширувчи бўлишлар борми? Умуман, бу масалага доир қандай ишлар амалга оширилипти? Янги ўқув дастурлари, услубларини ишлаб чиқишда бу муаммо ҳам ўрганиляптими? Яна бир қизиқ савол: янги ўқув концепцияси асосида ўқитиладиган миллий мактабларимиздан ҳам болалар қочинармикан?

«Тонг юлдузи» газетаси Ўзбекистон Педагогика Фанлари Академияси ходимлари ва жумҳурият халқ таълими вазирлиги ходимларига ушбу саволлар билан мурожаат қилади ва бўлиб ўтган суҳбат билан Сизларни газетамизнинг кейинги сонларида таништиради.

лалар ва ўсмирлардан иборатлигини англатади. Нишонинг ўнг томонида ўсиб келаётган авлод, катталарнинг ўринбосарларини англатувчи яшил ниҳол тасвири бор. Ўртада эса аланганинг тасвири туширилган. Бу барча болалар ташкилотларига хос хусусиятлар — романтика, ҳаракат, тиниб-тинчимас тоза диллар тимсолидир.

2-ЛОЙИҲА.

Нишон қалқон шаклида. Бу билан лойиҳа муаллифи Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасининг асосий мақсади — болалар ва ўсмирларни ижтимоий ҳимоя қилиш, уларнинг ҳуқуқ ва қизиқишларини ёқлаш эканлигини англатмоқчи бўлган. Қалқон ўртасига қанотини кенг ёзиб, парвозга тайёрланаётган бахт қуши — Семурғнинг тасвири туширилган. Қадимги афсона ва ривоятларда Семурғ меҳр-муҳаббат, яхшилик, бахт ва омад келтирувчи қуш дейилган. Турли рангда чизилган қушнинг қанотлари ҳар хил маънони англатади: ҳаво ранг — тинчлик, хотиржамлик ва омад, муваффақият; яшил ранг — ишонч; олов ранг эса куч-ғайрат, романтика ва орзу-умидни англатади.

Охириги сўз сизларда қолди, болалар! Қайси бирини танлайсиз? Мактубларингизни кутамиз.

ДАДАСИ ЮЗ СЎМ ТЎЛАДИ

Жиззах шаҳридан Мамажон ака Ботиров қизчасининг суратини ушлаганча муҳарририятимизга кириб келди. Яқинда фарзандининг туғилган куни бўлиб, газета орқали табрик эълон қилдириш ниятида келганлигини маълум қилди.

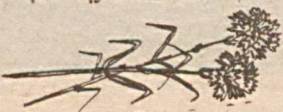
Биласизларми, — сўз бошлади Мамажон ака бироз ҳижолатомуз, — қизчамнинг сурати газетанинг биринчи саҳифасида эълон қилинишини истардим, агар мумкин бўлса...

Биз табриклар асосан газетамизнинг 3—4-саҳифаларида бериб борилишини тушунтирдик, бироқ у киши илтимос қилиб тураверди.

— Фарзандим учун ҳеч нарсани аямайман, — деди Мамажон ака. — 50 сўм ўринга 100 сўм тўлайман, табригимни фақат газетанинг биринчи саҳифасида эълон қилинг, илтимос. Келажакдаги умидимиз, орзуларимиз шулар ахир.

Биз кўндик, қолаверса, бозор иқтисодиёти, тижорат деганларидек... Яқинда 10 баҳорини қарши оладиган Манзураой эса Жиззах шаҳридаги 11-мактабнинг 3-синфида аёло баҳоларга ўқиш билан бирга, жамоат ишларида ҳам фаол қатнашиб, мактабдошларига намуна экан. Бувижони ҳамда аясининг яқин кўмакчиси. Акаси Бахтиёржонга яқин маслаҳатчи бўлса, Жамшиджон, Шухратжон, Шавкатжонларнинг меҳрибон опаси. Бир сўз билан айтганда, оиланинг қувончи.

Манзураойни туғилган куни билан самимий қутлаб, унга узоқ-умр, сиҳат-саломатлик, ўқишларига ривож тилаб қолган Ботировлар оиласининг эзгу ниятларига биз ҳам қўшиламиз.

«Мактабимиз хароб, ички хоналари эса бундан-да баттар. Қишда печкалар ёқилмайди. Бунинг устига дераза ойналари йўқ. Умуман, олганда қишда бир жуфт дарс бўлади. Чунки қолган дарсларга чидаб боролмаймиз. Бу ҳол дангасалар учун яхши-куя, аммо маънавият нима бўлади? Бошқа чораси бормикан?»

Ўтган йилнинг октябрь ойида муҳарририятимиз Самарқанд вилояти, Пастдарғом туманидаги Чархин қўғонига жойлашган 53-мактаб ўқувчилари Нодири Умирова ва Насиба Ҳасанова имзоси билан юқоридаги шикоят хатини олган эди. Унга мактаб маъмурияти, туман халқ таълими бўлимидагилар ўз фикрларини билдиришар, деган умидда (ахир қиш фасли останада турарди-да) рўзноманинг 1991 йил 6 ноябрь сониди эълон қилдик.

Кутилмаганда, муҳарририятга яна ўша ўқувчилар имзоси билан бошқа хат келди.

«Биз бу мактубни йўллаганимиз йўқ... Сизлар шундай ёзибсиз, деб ҳамма биздан нафратланишяпти. Ҳеч ким биз билан сўзлашишни хоҳламайпти. Ҳамма бизни яккалапти».

Ўйлашиб қолдик: биринчи хатни эълон қилмасак, эҳтимол, шунча кўнгилсизлик бўлмас, қизалоқлар оғриниб, муҳарририятга хат йўллаб ўтиришмасди. Балки бу хатни улар қон йиғлаб, ўқитувчиларидан дакки еб, ёзишгандир?

Шундан кейин рўзноманинг 1991 йил 7 декабрь сонидан ўрин олган «Индангани бўри ермикан?» мақоласида мавзуга қайтилд ва бизнинг аҳволимиз баён қилиниб, муҳарририят Нодири Умирова ва Насиба Ҳасанованинг мақолаларини ўрганиб чиқди ва 84-сондаги шикоят хабарини Нодири Умирова ва Насиба Ҳасанованинг ёзмаганлиги аниқланди. Шикоятдаги фикрлар мактаб жамоаси ва ўқувчилар ўртасида катта норозилик уйғотди. У қандайдир бошқа шахс томонидан, мактабдаги соғлом муҳитга салбий таъсир қилиш мақсадида ёзилган.

Улар имзоси билан чиққан мақола учун Н. Умирова ва Н. Ҳасановани таъқиб остига олинган эмас.

Мактаб Чархин қўғони марказида жойлашган ва тиббий газ билан иситиладди. Унда таълим-тарбия ишлари талаб даражасида олиб борилмоқда.

Бу Пастдарғом тумани халқ таълими бошлиғи В. Я. Раҳимовнинг муҳарририятимизга йўллаган жавоб хати. Хатдан кўринадики, ҳар томонлама, бекаму кўст бўлган бир мактаб ҳаётига чеккадан кимдир болабала номидан иғво қилган, тиниқ сувни лойқалатмоқчи

бўлган.

Демак, бу масала ойдинлашди, унга нуқта қўймоқ мумкин. Шундаймасми?

Бироқ...

Нахотки, биринчи мактуб шунчалик ғаразғўйлик, ғайрлик билан ёзилган бўлса? Унда зарра ҳақиқат бўлмас? Халқимизда «Оғзи куйган қатиқни ҳам пуфлаб ичади», деган мақол бор. Биз ҳам мактабдаги ҳақиқий аҳвол билан яқиндан танишгачгина холис бир тўхтамга келишга қарор қилдик.

Мактабда бўлганимизда гарчи биринчи мактубдаги айрим мулоҳазалар тасдиқланмас-да, иккала мактуб ҳам бежиз ёзилмаганлиги аён бўлди.

ХАТ ВА ТАҚДИР ИЗИДАН

ХАКИКАТ ВА ЖУРЬАТ

Фикримизни ўша шикоят мактубининг рўзномада эълон қилинмай қолган қисми ойдинлаштилади.

«...мактабимиз ниҳоятда, тор, синф хоналари етишмайди. Шу боис дарслар икки сменада эртадан-кечгача олиб борилади. Биз таълим олиш билан бирга ўзимиз қизиққан тўғаракларда қатнашишни, касб-ҳунар ўрганишни истаймиз. Бироқ, бундай аҳволда... 4 йилдан буён 5 қаватли янги мактаб қуриб берамиз, дейишади. Лекин ундан ҳамон дарак йўқ...»

...Буфетдаги озиқ-овқатларнинг ҳеч мазаси бўлмайди. Ҳатто баъзи кунлари у умуман, очилмайди...».

...Нима мақсадда келганлигини билгач, мактаб директори Шомирза Умиров, аввал, бу воқеа тафсилотини гапирди. Унинг гапига кўра, биринчи мақола чиққанда бу масалага у шахсан аралашмаган, ўқувчилар раҳбарлари бошчилигида мақолани муҳокама қилишибди ва хат муаллифлари, «уни биз ёзмаганмиз» дейишибди. Иккинчи хат рўзномада ёритилгандан кейин эса директор болалар билан алоҳида учрашиб, ҳаммасини етиги билан суриштирганда, ўқувчилар хатни ҳақиқатдан, ҳам ўзлари ёзганликларини айтишган. Ва, қўғон почтахоначаси олдида турувчи бир қора одам уларни ёзишга даъват қилганлигини таъкидлаганлар.

Сўнгги Шомирза ака билан мактабнинг ташқи ва ички қисмларини айландик.

Туман халқ таълими бўлими бошлиғи ёзганидек, мактаб газлаштирилган, хоналар иссиқ. Бироқ, бунда «иғво хат»даги манзараларнинг ҳам гувоҳи бўлиш мумкин эди. Мактаб алоҳида учта бинолардан иборат, хоналарнинг кўпи тор, диққинафас, ҳатто айримлари кичкинагина мадраса ҳужраларини эслатади. Чеккадаги бинода буфет жойлашган бўлиб, унинг таом тайёрлаш хонаси эшигида қулф, 20 бола ҳам сиғмас овқатланиш хонаси шипшийдим, бугун болаларга хизмат кўрсатилмагани шундоқ билиниб турарди. Мактабдан ошпазани ҳам топиб бўлмади.

Ниҳоят, биз Нодири ва Насиба ўқийдиган синфда бўлдик. Биргина уларнинггина эмас, синфдошларининг ҳам ўқув масканлари ҳақидаги фикр-мулоҳазалари билан танишдик. Билим даражаларига қизиқдик.

Улар шундай дейишди:
Абдусалом БАХТИЕВ.

— Қиш бўлди дегунча,

мактабимизда спорт билан шуғулланишнинг имкони бўлмай қолди. Спорт залимиз, кенггина стадионимиз бўлса эди.

Хуршид НОРБОВ:

— Мен ёш адабиётчилар тўғараги аззосиман. Рост, машғулоти ўқитувчимиз берилиб ўтадилар. Ҳар доим машғулотга тўймаймиз, келгусини интизорлик билан кутаемиз. Бироқ, хоналарнинг етишмаслиги боис у мунтазам ўтирмайди.

— Яқин орада бу тўғаракдан нимани билиб олдиринг?

Дилафрўз МУМИНОВА:

— Буфетдаги пирожнийлар жуда қиммат. Ошпаз кичигини 70 тиён, катта-сини 1 сўмдан сотади.

Зулайхо НАБИЕВА:

— Пирожнийга ўхшаш қотган-қолган маҳсулотлар ҳам буфетда ҳамиша бўлмайди. Гоҳида қорнимиз рося оч қолиб, дарс ҳам қулоғимизга кирмайди. Қачон уйга кетаркинмиз, деб ўйлаб ўтирамиз.

Хат муаллифларидан бири Насиба Ҳасанова эса негадир кулиб, мактубни у

ёзмаганлиги билан фикрини чеклади. Олд парта-сида ўтирган аълочи Нодири Умирова эса суҳбатимизга аралашини истамади. Унинг нигоҳи аразли, ўкинган, ўктам, тиниқ қарашларига назар солиб, мактубни у ёзганлигини билиб олса бўларди.

...Булларнинг бариға мактаб директорининг суҳбат чоғида айтган «мактабда газ 15 ноябрдан бошлаб ёқилади», деган бир маълумотини қўшсак, хатни ўқувчилар қай вақт, қай ҳолатда ёзганлиги янада равшанлашади. Ҳа, шикоят хати чеккадаги бир кишининг йўл-йўриғи билан эмас, балки кузнинг изгиринли, ҳали иситиш системаси ишга тушмаган, устига-устак деразаларнинг синиқ жойларидан совуқ болажонларни зирқиратган бир кунда журъатли қизалоқлар томонидан, аламдан ёзилган. Бунда уларни ёлғончиликда, ноҳақликда айблаш ўринсиз.

Ўқувчиларнинг мактабнинг хароблиги ҳақидаги фикрига ҳам қўшилмасдан илож йўқ. Ахир бундан 63 йил олдин қурилган мактаб биноси қандай қилиб бугуннинг талабига жавоб бера олсин?! Хоналарнинг етишмаслиги сабабли болаларнинг ҳунар ўргана олмаётганликлари, тўғараклар фаолияти ҳам шунга ярашалигини мактаб маъмурияти инкор этармикан? Мабодо, инкор этишса, болалар билан бўлган мулоқотимиз, уларнинг талаблари, буфетнинг биз гувоҳи бўлган фаолияти бари-бари ёлғон, ташқаридаги кишининг мулоҳазалари бўлиб чиқади...

Албатта, бу камчиликлар учун мактаб жамоаси фаолиятини бутунлай йўққа чиқармоқчи эмасми! Муаммоларнинг асоси уларга боғлиқ бўлмаган ҳолда юз бериб турибди. Яъни Н. Ҳанихўжаев номидаги 53-мактаб учун замонавий типдаги янги мактаб биноси жуда зарур. Бу иш бошида Пастдарғом тумани ҳокими турса, чархинлик катта-кичиклар дуосига қолади. Ёл савобини олади. Буфет фаолиятини изга солмоқ учун эса мактаб маъмурияти билан биргаликда умумий овқатланиш қоронаси раҳбарлари ҳам назоратни кучайтиришлари керак.

Сўнгги сўз... Бугун кимларнингдир ноҳақ танбеҳидан ўртаниб юрган синглим, Нодири, (сенга ҳам шоира Нодирибегимнинг буюклигини берган бўлсин илоҳим) ҳафа бўлма. Журъатли бўлиш осон эмас. Бу фазилат ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Ҳақиқат-ғўйларнинг бошида кўп тош синади. Уларни тавбасига таянтирмоқчи бўладилар. Ва, охир-оқибат англайдиларки, янглишибдилар. Ҳақни ноҳақ дейишнинг миси чиқади. Ҳақиқат эгилди, букилади, лекин синмайди. Бу йўлдаги кураш ҳеч қачон бенз кетмайди.

В. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
«Тонг юлдузи» мухбири.

Тўғри, оёқларим ним-жонроқ, лекин мустақилман.

Қорин тўйди, энди бироз мизғиб олсам ҳам бўлади.

Менга ҳам сув қолдир.

Ернинг тагида илон қимирласа сезаман-да, ўзиям!

Мен қўшиқ айтаман, мен эса рақсга тушаман.

Чиройлиман-а, тўғри-ми?

ҚАДРЛИ МУШТАРИЙЛАР!

«ТОНГ ЮЛДУЗИ»НИ МОДДИЙ ҚУЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТАЕТГАННИНГ ИЗДАН БЕҲАД ХУРСАНДИМИЗ. ГАЗЕТАГА ЕРДАМ АКЦИЯСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА. БИЗНИНГ ХИСОБ МАНЗИЛГОҲИМИЗ:

Ўзбекистон саноат-қурилиш банкининг Тошкент шаҳар бўлими

Ҳисоб рақами: 000363106.

Код: 172682328, Корр сёт: 300166428.

Спорт — инсон саломатлиги гарови. Унга ихлос қўйган киши қишин, ёзин машғулотлари канда қилмайди. Баҳор келиши билан эса табиат сингари спорт ҳам қайта жонлангандай бўлади. Ўзин майдонлари, стадионларда турли мусобақалар бошланади, ишқибозлар билан ўйингоҳлар тўлади.

Шу бонс бугун ушбу спорт саҳифасини тайёрлаганимиз ҳам бежиз эмас.

ТУҲСОН ИККИНЧИ ЙИЛГИ ТЎП

ССЖИ тарқаб кетгандан кейин ундаги командалар қайси байроқ остида «тўп суришади»? Футбол соҳасида етмиш йил давомида бундай савол биринчи бор туғилди.

Сўнгги маълумотларга қараганда, ССЖИ футбол федерацияси тугатилиб, ўрнига МДХ футбол уюшмаси тузилган эди. Энди янаям сўнгги маълумотларга мурожаат этадиган бўлсак, бу уюшма ҳам тарқаб кетганига гувоҳ бўламиз. Гап шундаки, Россия ва Украина жумҳуриятлари ўз миллий чемпионатларини ўтказмоқдалар. Ўз-ўзидан бизда ҳам Ўзбекистон миллий футбол чемпионати ўтказилмоқда. Унда 16—18 та гуруҳ иштирок этмоқда. Учта лига фаолият олиб бориб, ҳозир Ўзбекистон миллий терма командаси тузилмоқда. Унга Рустам Акромов раҳбарлик қилади. Шу билан бир қаторда тузилаётган Олимпия терма командасига Тўлаган Исоқов бошчидир. Олимпия терма гуруҳларининг саралаш ўйинлари 1993—1994 йилларда бошланади.

— Ишқилиб, миллий футболимиз энди икки оёқда мустаҳкам турадиган бўлсин-да! — деди Зиёвуддин Содиқхўжаев, футбол федерациясининг етакчи мутахассиси.

— Айтганинг келсин илоё, — қўшиб қўйди футбол ҳакамлар ҳайъатининг раиси Гали Илҳомович Имомов.

Н. АЛИМОВ.

Шу йилнинг сентябрь ойида ўзбек футбол ўзининг 80 йиллик тўйини нишонлайди. 1912 йил кузида Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларидан бири Қўқонда илк бор ўзбек футбол жамоаси «Мускоманда» (муслумонлар жамоаси) тузилганди. Уша даврларда Камол Муҳиддинов, Хошимжон Аминов, Охунжон Бойматов, Миржалол Абдуллаев, Мамажон Аҳмедов, Рўзимат ва Умаршо Ниёзовлар жамоа таркибида тўп сурганлар. Футболга ихлос қўйганлар дўппи орасига шиширилган камера жойлаб копток ясардилар. Қизиқиш ортган сайин Охунжон Бойматов ва

ЮБИЛЕЙ АРАФАСИДА

Рўзимат Ниёзов касибчиликни ўрганиб, 1922 йили коптокнинг асл ҳолини тикишган. Футболчилар машғулотларни одатий кийимларда — дўппи, чопон, салла ўраган ҳолда иштирок этганлар.

1928 йилда «Мускоманда» М. И. Калининнинг буйруғи билан: «Қизил Шарқ» деб номлана бошлаган. Кейинчалик Фарғона, Андижон, Тошкент Бухоро ва бошқа вилоятларда ҳам футбол жамоалари тузилган. Уша йилларда Ўзбекистондаги энг кучли футболчилар сифатида Камол-

лиддин Муҳиддинов ва Муса Хўжаев (Қўқон), Аҳмад Асқаралиев (Наманган), Қурбон Бадалиев (Бухоро), Малик Мавлонов (Тошкент), Камоллиддин Жўрабоев (Шаҳрихон) тан олинганди. Бу футболчиларнинг шухрати ҳатто, Ўрта Осиёда ҳам кенг ёйилганди. Боболарингиз, кекса кишилардан футбол ҳақида сўрасангиз улар албатта, мана шу кишилар номини, уларнинг мусобақаларда кiritган голлари ҳақида сўзлаб беришади.

М. РАВШАН БЕК

Бўш вақтларда

Азиз болалар! 1 рақамдан бошлаб ҳарфларни 11 рақамга томон шундай тартиблангки, унда шахмат ўйинига оид энг жўн, энг содда савол ҳосил бўлсин.

Ф. ОРИПОВ.

ҒАЛАБАЛАР МАЙДОНИ КЕНГ

Тошкентдаги «Динамо» теннис саройида катта теннис бўйича турнир бўлиб ўтди. Беллашувда жумҳуриятимизнинг турли бурчакларидан келган вакиллар иштирок этишди.

Атроф жим-жит. Сукунатни фақатгина тўпнинг узлуксиз «тук», «тук», «тук» деган овози бузиб туради. Аҳён-аҳёнда эса Доринисонинг асабий товуши ҳам эшитилиб қолади.

У тўпни мўлжалга урولмай очко ютқазган вақтлардагина асабий овоз чиқаради. Аммо ҳар қанча ютмасин, тўпни кетма-кет киритмасин голиб келаётган вақтда товуш чиқармайди. Ғала-

бани сукут билан қабул қилади. — Доринисо олти йилдан бери менинг қўлимда, Фарғона шаҳридаги «Спартак» стадионида шуғулланади. Шогирдларим орасида энг эпчилларидан бири, — деб мақтайди унинг устози Олег Алексеевич Кравец.

Бу сўзлар устознинг шогирд ҳақидаги мақтов бўлса керак, деб ўйлади. Лекин О. А. Кравецнинг кейинги гаплари шубҳамизни тарқатди.

Доринисо Холдорова бу йил Тошкентда ўсмирлар

ўртасида Ўзбекистон кубоги учун ўтказилган теннис мусобақасида ракетани астойдил ишга солиб, тенгқурлари орасида алоҳида кўзга қўринди. Бу беллашувда унга II ўрин насиб этди. Биринчи ўрин эса Доринисонинг дугонаси, фарғоналик Палина Кравецга тегди. Шундан кейин кичкинагина хулоса чиқарса бўлади: катта теннис бўйича Ўзбекистонда фарғоналикларнинг қўли баланд экан.

Доринисолар оиласидан спортчи чиқмаган. Ўз қизларининг спортчи

бўлишига эса бу ойлада ҳеч ким монелик қилмайдди. Шу ишончини оқлаб Доринисо Самарқанд, Наманган, Минск, Витебск, Липай, Юрмала каби қатор шаҳарларда бўлиб ўтган мусобақаларда қатнашиб келган. Яхши теннисчи бўлиш учун эса у иродали, чидамли бўлиш керак, деб ҳисоблайди. Бу ҳозирча кичик спортчининг катта теннис ҳақидаги фикри.

Улуғбек АХРОРОВ.

Ушбу болалар орасида Биринчи Лилин танимайдиган, спортнинг қарат, дзюдо, таэквандо турларига қизиқмайдиганларини топиш қийин бўлса керак. Икки боланинг ўзаро суҳбатига қулоқ тутсангиз, асосан спорт ҳақида, қарат, таэквандо турлари кўрган фильмларининг тафсилоти ҳақида бўлади. Машқларда ўрганиб олган усулларини намойиш қилишади.

Ҳозирги кунда деярли ҳар бир мактабда фаолият кўрсатаётган спорт тўғрисида эса болаларнинг ўз сеvimли машғулоти билан шуғулланишлари учун айни муддао бўлаяпти.

СУРАТДА: Спорт тўғрисида раҳбари Аваз ака Султонхўжаевнинг ҳар бир ҳаракатини диққат ва зўр қизиқиш билан кузатаётган бу тенгдошларингиз Тошкент туманидаги 19-мактабда ўқишади. Келажакда устозларидек моҳир спортчи бўлиш ҳар бирининг орзуси. Сураткаш Р. АЛБЕКОВ.

«КРОСС» МУСОБАҚАСИ

Яқинда Қўрғонтепа тумани, Савай давлат хўжалигида жойлашган билим юртининг стадионида мактаблараро кросс — югуриш мусобақаси бўлиб ўтди. Шу кунги туман мактабларидан борган ўқитувчи ва ўқувчилар катта ҳаяжон билан мусобақага ҳуштак чалинди, байроқча туширилди ва катта кичик марра томон югуриб кетди. Стадион ҳар қачонгидан ҳам ҳаяжонга тўлиб кетди.

3000 метрга югуришда турли фан ўқитувчилари иштирок этишган эди. Бунда

2-мактабнинг рус тили ўқитувчиси Раъно Қозоқбоева ғалабани қўлга киритди. II ўрин ҳам шу мактабнинг химия-биология ўқитувчиси Замира Ибрагимовага насиб этди.

2000 метрга югуришда ўқитувчилар ҳам, ўқувчилар ҳам қатнашишди. Улар орасидан ҳам биринчилиكنи 2-мактаб ўқувчилари эгаллашди.

А. АХРОРОВ, 2-мактаб ўқувчиси. «МАШХУР ПОЛВОН»

Бизнинг кишлоғимизда тўйларда кураш тушиш эскидан қолган анъана. Курашсиз тўй тўйдай ўтмайди. Ана шундай қизиқарли баҳсларнинг бирида Бахтиёр ўртадаги полвон-

ларнинг чапдастлигини, чаққон ҳаракатларини, усулларини усталик билан бажаришларини узоқ томоша қилиб турди. Ушанда у 4-синфда ўқирди. Уша-ўша унда ҳам кураш тушиш истаги оловланди. Бу ниятини акасига айтган эди. Ака-ука биргаликда курашнинг энг нозик сирларини ўргана бошлашди.

Ҳозир эса у 11-синфда ўқийди. Кишлоғимиздаги машҳур полвонлар қаторида унинг исмини ҳам айтиб ўтишади. Бахтиёр синфидаги бир неча дўстларига ҳам кураш бўйича «устоз». Бу машғулоти у кейинчалик ҳам давом эттириб, полвон бўлмоқчи. Ўзининг орамиздан машҳур полвон чиқса ёмонми?

Муродилла ПАРДАЕВ, Қашқадарё вилояти, Қашқадарё туманидаги 13-мактаб ўқувчиси.

ТЕНГДОШЛАРИНИГИЗ ИЖОДИДАН

ТУМАНДАГИ УМИДЛАР

Ҳикоя, ҳаётни тасвирламоқ, таҳлил қилмоқнинг ихчам бир кўриниши. Лекин воқеа, ҳодиса, тақдирлар кечмишининг айнан кўчирилган нусхасимас. Балки, унда санъаткор нигоҳи, ўйлари, қарашлари билан ҳаёт ва инсоннинг ҳаммага маълум эмас, кўпчилик чуқур ўйлаб кўрмайдиган қирралари очилади. Ҳикояни ҳар бир улғў ёзувчи ўз иқтидори ва маҳорати даражасида янгилаб, ўзича юксак поғонага кўтарган дейиш мумкин.

Муҳарририятимиз ғалабониди ҳам мактаб ўқувчиларидан «ҳикоя» деб бизга йўлланган ёзмалар талайгина. Бироқ уларнинг аксариятини у ёки бу камчилиги боис чинакамга ҳикоя дейиш қийин. Қўшраб-тўғри туманидаги 30-мактаб ўқувчиси Шарофат Юсупова «Замона зўриқи эмас» машқида директор олтин медални аълочи ўқувчи қолиб ўз қизига бериш воқеаси билан мактабдаги адолатсизлиқни кўрсатмоқчи бўлади. Аммо у бунда куруқ баёндан нарига ўтолмайди. Бу каби бирон бир воқеанинг жўн тафсилоти ҳикоя бўлмайди. Амударё ту-

манидаги Н. Островский номли мактаб ўқувчиси Муҳаббат Берданова, Марҳамат туманидаги 23-мактаб ўқувчиси Р. Насриддинова, Челақ туманидаги 29-мактаб ўқувчиси Нафиса Орзиқуллова, Риштон туманидаги 3-хунар-техника билим юрти толиби Равшан Аҳмедов, Тўрақўрғон шаҳридаги 4-мактаб ўқувчиси Наргиза Воҳидова, Наманган тумани, Шерқўрғон қишлоғидики ўқувчи Нодира Давлатова машқлари ҳақида ҳам шундай хулосага келиш мумкин.

Бадиятнинг оддий талабига кўра, энг аввало, ҳикоя тили, воқеанинг устамон тасвири, образлар таҳлили, танланган воқеага жон бағишлаш керак. Бундай уриниш Нарпай туманидаги 21-мактаб ўқувчиси Гулбаҳор Бобохонованинг «Дугоналар» ҳикоясида сезилади. Ҳикоя воқеаси ва қаҳрамонлари ҳаракатида ботинан ва зоҳиран боғланишлар бор. Икки дугонанинг бир-бирига зид томонлари эса жониворларга муносабатда очилади. Унда

яхшилиқка чорловнинг сўзсиз гувоҳи бўласиз.

Қизилтепа туманидаги Куйбишев номли мактаб ўқувчиси Лайло Каримованинг ҳикоя сюжетидики кутилмаган бурилишлари, мазкур тумандаги А. Навоий номли мактаб ўқувчиси Зулфия Шамсиева машқидаги манзаранинг жонли ва кўлламлиги, Тошкентдаги 254-мактаб ўқувчиси Шерзод Ёқубовнинг қаҳрамон ўнги ва тушидаги воқеаларни бир бутун жамлашга интилиши бу ҳаваскор қаламкашлар келажига умид уйғотади.

Биз юқорида ҳикоянинг ибтидоий талаблари, ҳаваскорларнинг шунга мос машқлари ҳақида фикр юритдик, холос. Чинакам мутолаага берилганлар, ёзиш ва фикрлашни бир зум ҳам тўхтатмаганлар эса ҳали, олдинда... Улар тумандаги умидлар каби қолиб қолмасдан, гулдастадек ҳақиқий ҳикояларини қалбларга тўхфа этажаклар.

В. ФАЙЗУЛЛО.

ДУГОНАЛАР

ҲИКОЯ

яна битта бор, улардан ҳам чиройли.

— Йўқ, менга шу кучукчалар керак, тезроқ ҳаракат қилсанг-чи?

— Ҳу анави кулбанинг орқасида...

Санобар сумкасини қорнинг устига ташлаб ўзи юғриб кетди.

Ярим вайрона, усти очик кулбанинг чап томонида бир ола кучукча ҳолсиз инграб ётар, ундан сал нарироқда иккита — бири оқ, бири малларанг кучуклар музлаб қолгандилар...

Санобарнинг хўрлиги келиб йиғлаб юборди. Кучукчани ердан кўтариб, совуқ қотган панжаларини, нозиккина бармоқлари билан силаб, Лобарнинг олдига борди. Индамай сумакасини олди-да, уйи томон шошилиб

жўнади...

Санобар уйига келиб кучукчага ивтилган нон ва сут берди. Очиқиб қолган эмасми, апил-тапил еб олди. Кейин айвондан кучукчага уйча ясаб, устига эски чопонни ёпиб қўйди. Кучукчасига «Қоплон» деб ном қўйди.

...Кунлар, ҳафталар бир-бирини қувиб ўтаверди. Баҳор келди, «Қоплон» номини олган бу кучукча анча тетик бўлиб қолди. У ҳар кун Санобарни мактабга кузатиб кўяр, ундан бир қадам ҳам қолмасди. Қоплоннинг бу одати Санобарнинг ўртоқлари ҳавасини кетирар, бири қўйиб, бир бундай яхши итни қаердан олгансан, деб сўрагани-сўрашган эди. Санобар оддий қилиб Лобарларнинг ити бола-лаганда у совға қилган, деб кўярди.

Гулбаҳор БОБОХОНОВА, Нарпай туманидаги 21-мактаб ўқувчиси.

Совуқ қиш кун. Ҳаммаёқ яхмалак. Кеча ёққан қор ҳали эриганича йўқ. Лобар билан Санобар мактабдан уйга қайтишмоқда. Улар нималарнидир маслахатлашиб билан андорман. Бирдан Санобар тўхтаб, атрофни кузата бошлади.

— Нима, Санобар, бирон нарсангни йўқотдингми? — деди Лобар тўхтаб.

— Йўғей, йўқотганим йўқ, ниманидир овози эшитилгандек бўлди, ингиллашдан ит боласи бўлса керак.

Бир нарса эсига тушгандай дугонаси сайраб кетди.

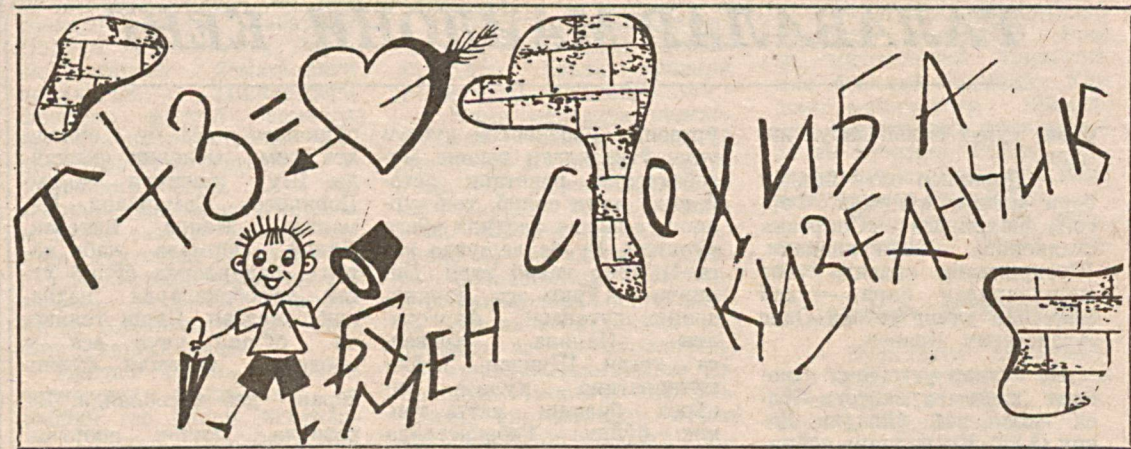
— Ҳа, ит боласими? — деди Лобар. Ия... бу биз ташлаб кетган кучукваччалар-ку... Олапар болалаганди. Нима қиламиз шунча итни, яна қиш бўлса?

— Қаерга ташлагандинлар?

— Нима, сенга керакми?

— Ҳа, керак, тезроқ бўл, ўлиб қолишади, — деди Санобар.

— Керак бўлса юр, уйда

Мактаб парталари, ҳовли ва подъездлар деворларига, автобус ўриндиқларига доимо турли-туман ёзувлар ёзиб кетиш болаларга хос одат. Мисол учун: «Т+К=севги», «Бу ерда Салим бўлган эди», «Мен Наргизани яхши кўраман», «Санжар, келсам уйингда йўқ экансан» кабилар. Бир томондан тушунса бўлади уларни — ичларида қайнаб-тошган ҳистуйғуларини овоз билан ошқора этишдан кўра жимгина ёзиб кетиш маъқулроқ-да!!

Ана шундай ғайратли, ҳис-ҳаяжонли, «ижодкор» болалар учун «Тонг юлдузи» рўзномаси катта имкон яратмоқчи. Энди газетанинг тўрттинчи бетининг бир бурчаги сизлар

«ДАРДИНГНИ ДЕВОРГА ЁЗ»

учун ажратилади. «Дардингни деворга ёз» деб номланган бу бурчада биз дўстингиз, тенгдошингиз, ота-онангизга етказмоқчи бўлган ҳар қандай сўз, гапни, эълонни чоп этамиз. Бу сиз учун ҳам, биз учун ҳам фойдали ва қизиқарли: деворлар оқлигича, пар-

талар янгилигича қолади.

Аммо «Эълонлар бурчаги»га дилидаги гапни ёзишни истганлар учун бир шартимиз бор: аввало, бундан кейин у девор, парта ёки стол-стулларга ҳеч нарса ёзмайди. Бундан ташқари:

Ўзбекистон саноат-қурилиш банкнинг Тошкент шаҳар бўлими. Ҳисоб рақами: 000363106, код: 172682328, корр. счёти: 300166428 га 5 сўм пул ўтказиб, ҳисоб варақчасини бизга чоп этиладиган гаплари билан бирга жўнатишлари керак. ЭСЛАТИБ УТАМИЗ: чоп этиладиган гапингиз бешта сўздан ошмаслиги керак. Ҳақоратли, уятсиз сўзлар пул тўланган бўлса ҳам чоп этилмайди.

Қизалоғимиз НИГОРАХОН! Туғилган кунинг, 10 баҳоринг билан самимий қутлаймиз. Ўқиш ва ишларингга ривож, сиҳат-саломатлик тилаймиз. Омад сенга ҳамisha кулиб боқсин!

Даданг, аянг ва укаларинг Шаҳноза, Моҳинур.

Андижон шаҳар, 2-тор кўча Токлик, 15-уй. Имн-новлар оиласи.

Дилбандимиз АББОСЖОН! Туғилган кунинг, 10 баҳоринг билан чин дилдан қутлаймиз. Сенга узоқ-умр, сиҳат-саломатлик, ўқишларингга улкан муваффақиятлар тилаб қоламиз.

Қашқадарё вилояти, Қарши тумани, Коммунизм жамоаси. Абдуназаровлар оиласи.

Бу баҳорда фарзандимиз ДИЛОРОМЖОН! умрининг ўн биринчи баҳорини қарши олади. Шу муносабат билан Дилоромжонни самимий қутлаб, жамийни эзгу ниятларимизни тилаймиз.

Даданг Умар Жумабоев, онанг Тиллогул, укаларинг Дилшод, Дилмурод.

Сирдарё вилояти, Илчи тумани, Ғ. Ғулом номли 1-а давлат хўжалигининг Х. Олимжон кўчаси, 11-уй, 1-хонадон.

Фарзандимиз АКРОМЖОН! Сенинг таваллуд кунинг оиламиз учун катта тантана. Шундай қувончли кунинг да хурсандчилигингга шерик бўлиб, завоқ кўрмай ўсиб-ўлғайган, камолотга етиб, ҳақиқий инсон бўлгин, дея эзгу тилаклар билдирамиз. Юсуповлар оиласи.

Сендан умидимиз катта, Акримжон!

Қашқадарё вилояти, Ғузур тумани, Охунбобоев д/хўжалиги, Апарди қишлоғи.

Ўғлим ЙЎЛЧИБОН! Баҳор айёмида таваллуд кунинг билан самимий қутлаймиз. Сенга мустаҳкам соғлиқ, ўқишларингга ривож тилаймиз.

Омад сенга ҳамisha кулиб боқсин. Шодиевлар оиласи.

Жиззах вилояти, Пахтакор туманидаги Пахтакор д/хўжалиги, М. Горький кўчаси, 50-уй, 3-хонадон.

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Бош муҳаррир: Акрим БЕРДИМУРДОВ

Таҳрир ҳайъати:

В. ФАЙЗУЛЛАЕВ, Т. ЭШБОЕВ (бош муҳаррир

ўринбосари), А. КҮЧИМОВ, М. РАҲИМБЕРДИЕВА,

Т. КАРИМОВ, М. ПИРМАТОВ (масъул котиб).

Таъсис этиувчи: ЎЗБЕКИСТОН ЕШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ КҮМИТАСИ

Бизнинг манзилгоҳимиз:

ТОШКЕНТ ШАҲРИ, 700083,

ЛЕНИНГРАД КҮЧАСИ, 32-УЙ.

Газета ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.

Маълумот учун телефон: 32-54-21

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

Тошкент шаҳри, 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй

Чоп этиш вақти — 18.00.

Буюртма № Г-27. Нашр кўрсаткичи 64565